

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Георги Стефанов, преподавател в катедра „Правни науки“ при Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право (Гражданско право)“.

Основание за представяне: участие в състава на научно жури по защитата на дисертационен труд съгласно Заповед № РД 38-571 от 01.10.2019 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

Тема на дисертационния труд: „Залогът на търговско предприятие“.

Автор на дисертационния труд: Георги Валентинов Георгиев.

I. Информация за докторанта.

Докторантът е зачислен на докторантура на самостоятелна подготовка по професионално направление 3.6. „Право“, докторска програма „Гражданско и семейно право – Търговско право“ към катедра „Гражданскоправни науки“, считано от 30.05.2019 г. до 30.05.2022 г.

Научен ръководител на докторанта е доц. д-р Анета Антонова.

Отчислен е с право на защита със Заповед № РД 20-1639 от 30.09.2019 г на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ на основание решение на катедра „Гражданскоправни науки“ от 16.09.2019 г. и Решение на Факултетния съвет на ЮФ от 17.09.2019 г.

II. Обща характеристика на дисертационния труд.

Дисертационният труд е в обем от 316 с. и се състои от увод, три глави и заключение, което е част от глава трета. Библиографската справка включва цитираните в труда 106 заглавия, от които 88 са на български език и 18 са на чужд език. В дисертационния труд са направени 462 бележки под линия.

Темата на дисертационния труд е актуална и практически значима, тъй като залогът на търговско предприятие е едно от най-често използваните в търговския оборот обезпечение. Актуалността на темата нараства след съществените промени в ЗОЗ през 2016 г.

Дисертационният труд е първото в нашата доктрина самостоятелно монографично изследване върху залога на търговско предприятие, тъй като до настоящия момент този залог бе предмет на разглеждане само в статии в периодичния юридически печат или като част от коментарна и учебна литература.

На докторанта може да се даде висока оценка за научната и практическа осведоменост по разглежданата проблематика, тъй като са взети предвид почти всички относими към темата на дисертацията публикации в нашата търговскоправна доктрина. Обстойно и критично е анализирана съдебната практика по разглежданите въпроси. Използван е и сравнителноправният метод, като е направен кратък преглед на френското и белгийското законодателство, и по-подробен – на английското законодателство.

При разглеждането на редица въпроси докторантът с рядко срещана в други дисертационни трудове категоричност обосновава свои становища, а към други изложени в литературата или съдебната практика схващания се присъединява, като по правило добавя нови или допълнителни аргументи. Обстойно и аргументирано са критикувани и доктринерни или практически разрешения, които докторантът не възприема. При анализа на законовата уредба са установени определени несъвършенства на законодателството и са направени предложения *de lege ferenda* с цел тяхното отстраняване или за подобряване на регламентацията, които заслужават пълна или поне частична подкрепа.

Гореизложеното дава основание да се заключи, че поставената в дисертационния труд цел е постигната, а произтичащите от нея задачи са изпълнени.

III. Оценка на научните и научно-приложните приноси.

Посочени в Автореферата приноси по правило съответстват на действителните качества на рецензирания труд, като и докторантът без излишна скромност определя някои свои схващания и изводи като правилни, уместни или заслужаващи подкрепа.

1. С приносен характер са изложените от докторанта допълнителни аргументи в подкрепа на становището, според което следва да се провежда разграничение между имущество и търговско предприятие, а не те да се отъждествяват по отношение на юридическите лица.

2. Подкрепа заслужава също изводът на докторанта, че липсата на осчетоводяване не означава, че даден елемент не е част от състава на търговското предприятие, поради което зложният кредитор може да се удовлетвори от него при изпълнение върху цялото предприятие или върху отделни негови елементи. Възприемането на обратното би предоставило възможност за злоупотреби от залогодателя и за увреждане на зложния кредитор.

3. С приносно значение при определяне на обекта на зложното право са и изложените от докторанта съображения относно прехвърлителните сделки с реална или идеална част от търговското предприятие и отричане на възможността за залог на идеална част от него. Възможността за залог на търговско предприятие с основание се отрича и когато залогодателят е придобил търговско качество по чл. 1, ал. 1 и 3 ТЗ (преди вписване в търговския регистър), докато не бъде вписан в регистъра.

4. Качество на рецензирания труд е изясняването на различните видове действия, които има вписването на залога на търговско предприятие в търговския регистър – конститутивно, оповестително и за противопоставимост на трети лица, както и на действието на вписването в специалните регистри (нотариални книги, Централен депозитар, Патентно ведомство), което е само за противопоставимост. Убедителни са и аргументите, на чието основание се отрича действието на обществено доверие, с което по правило се ползват вписванията в търговския регистър.

5. С приносен характер е и изложеното относно правната същност и характеристиките на заложеното право върху търговско предприятие, както и изясняването на неговия обхват в динамика – при учредяване на залога, по време на действие на договора и след вписване на пристъпване към изпълнение. Подробно са разгледани и правомощията, които съставляват съдържанието на заложеното право – за информиране за състоянието на обезпечението, за обявяване предсрочната изискуемост на вземането, за недопускане учредяването на следващ залог върху предприятието и за неговото запазване, за препятстване изпълнението от следващ заложен кредитор, за реализиране на обезпечението и за предпочително удовлетворяване от него.

6. С научно-приложно приносно значене е също изложеното относно предпоставките за пристъпване към изпълнение – изискуемост на обезпеченото вземане и липсата на други производства по принудително изпълнение върху същото имущество. Разгледани са хипотезите на законова и договорна предсрочна изискуемост, като е направена съпоставка на предсрочната изискуемост поради неизпълнение на задълженията на залогодателя по договора за залог (по чл. 11 ЗОЗ) с тази по чл.

71 ЗЗД поради неплатежоспособност на длъжника или намаляване на дадени обезпечения.

Особено внимание заслужава анализът на отрицателната предпоставка за пристъпване към изпълнение – липсата на производства по принудително изпълнение по реда на ГПК, ДОПК и ТЗ (по несъстоятелност), както и при откриване на производство по стабилизация, което неточно също е отнесено към принудителните производства. Изяснено е съдържанието на заложеното имущество по смисъла на чл. 10, ал. 3 и чл. 32а, ал. 1 ЗОЗ, като правилно се приема, че не могат да бъдат обект на изпълнение по реда на ЗОЗ тези активи от състава на заложеното предприятие, за които вече има образувано производство по ГПК или ДОПК, тъй като според тези кодекси не може да започне изпълнение върху цялото предприятие, а според ГПК изпълнение е допустимо само върху обособена част от търговското предприятие.

7. Обстойно и аналитично е разгледана съдебната практика относно възможността за спиране на вписването на пристъпването към изпълнение и хипотезите на това спиране. Докторантът излага редица аргументи против налаганото в практиката спиране на вписването при пристъпването към изпълнение като предварителна обезпечителна мярка с определението по чл. 629а или като обезпечение с решението по чл. 630 ТЗ за откриване на производство по несъстоятелност, както и по общия ред, предвиден за охранителните производства в чл. 536, ал. 1, т. 1 ГПК. Приема се, че разглежданото спиране е допустимо само като обезпечение на бъдещ или предявен иск при предвиденото в чл. 36 ЗОЗ оспорване на вземането или заложеното право по реда на чл. 439 ГПК. Въпреки своята оспоримост в някои отношения, обосноваването на тази теза в дисертационния труд има безспорно приносен характер (преди всичко от гражданскопроцесуален аспект).

8. Такъв характер има и изложеното относно последиците от вписването на пристъпването към изпълнение. Подкрепа заслужава възприетото от докторанта становище, според което залогодателят може да се разпорежда с активи от състава на предприятието, върху което изпълнението не е насочено, както и за разпоредителните права на управителя на предприятието.

9. Качество на рецензирания труд е също анализът на способите за изпълнение по ЗОЗ върху заложеното търговско предприятие – удовлетворяването от приходите на предприятието, продажбата на цялото предприятие, на негова обособена част или на отделни елементи от състава му, както и на съотношението между тези способности. Подробно е разгледано и удовлетворяването на заложния кредитор.

10. Приносни елементи има и изследването на специалните основания за погасяване на заложното право при придобиване от трето лице на права върху заложеното имущество на основание сключена със залогодателя сделка в кръга на обикновената му дейност по занятие, както и при преобразуване на залогодателя чрез вливане, сливане, разделяне чрез придобиване, отделяне чрез придобиване и при прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик и следващото от тях 6-месечно отделно управление, въпреки че тези хипотези се нуждаят от по-подробно изследване, но в специфичната материя на преобразуването на търговски дружества. Докторантът квалифицира 5-годишния срок на вписването като преклузивен и погасяващ заложното право, като аналитично разглежда случаите на липсващо или извършено заличаване по партидата на залогодателя.

IV. Оценка на публикациите по дисертацията.

Докторантът е представил пет статии по темата на дисертацията, от които четири са публикувани в сп. Търговско

право, а едната е на английски език. Това дава основание за положително оценяване на разпространението на получените резултати в научната литература.

Представените статии носят 40 точки на докторанта, с което са изпълнени минималните наукометрични изисквания за получаване на научната и образователна степен „доктор” в направление 3.6. Право.

V. Критични бележки и препоръки.

1. Основната ми критична бележка е по отношение на безусловното определяне от докторанта на членството в търговски дружества (на всички членствени права и задължения на залогодателя) като елемент от състава на неговото търговско предприятие (с. 85 и сл. от дисертацията). Членството в корпоративни юридически лица е на субекта (търговеца). В неговото търговско предприятие могат да се включат само конкретните и вече възникнали вземания за дивидент или за ликвидационен дял, но те, по мое мнение, са отделни облигационни права, които могат да се упражняват, прехвърлят или залагат по общия ред.

2. Дисертационният труд би имал по-висока научно-приложна стойност, ако по-подробно бе разгледан обхватът на обикновената дейност по занятие на залогодателя по смисъла на чл. 7 ЗОЗ (включително според най-новата съдебна практика), както и конкретните сделки, които съставляват управление, съответно разпореждане според чл. 32, ал. 4 и други разпоредби на ЗОЗ.

VI. Заключение.

Гореизложеното ми дава основание да заключа, че дисертационният труд има необходимите качества и отговаря на всички формални и съдържателни изисквания на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото прилагане, тъй като съдържа редица научни и научно-приложни приноси не само в областта на

търговското, но и на гражданското процесуално право. Дисертационният труд категорично и безусловно показва, че докторантът има необходимите теоретични знания по специалността и силно проявени способности за самостоятелни научни изследвания.

В заключение убедено давам положителна оценка на дисертационния труд „Залогът на търговско предприятие” и предлагам на научното жури да присъди на Георги Валентинов Георгиев образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 3.6 „Право (Гражданско право)”.

27.10.2019 г.

Рецензент:
(проф. д-р Георги Стефанов)

R E V I E W

by Prof. Georgi Stefanov, Doctor of Law, professor in the Legal Studies department at the Faculty of Law of the Varna Free University Chernorizets Hrabar.

Regarding: a dissertation submitted in support for a candidature for a “PhD” degree in academic major 3.6. Law (Civil Law).

Reason for the review: membership in an Academic Committee assembled to hear the doctoral dissertation defence under Order No РД 38-571 dated 01.10.2019 of the Rector of the Sofia University St. Kliment Ohridski.

Dissertation title: “Charge over Commercial Enterprise”

Author: Georgi Valentinov Georgiev

I. Information about the doctoral candidate

The candidate was enrolled in an independent research doctoral programme in occupational field 3.6. Law, doctoral programme “Civil and Family Law – Commercial Law” at the Civil Law Studies department, starting on 30.05.2019 and ending on 30.05.2022.

Associate professor Aneta Antonova, PhD, is the candidate’s doctoral supervisor.

The candidate was disenrolled from the programme with right to defence with Order No. РД 20-1639/30.09.2019 of the Rector of Sofia University St. Kliment Ohridski based on a resolution by the Civil Law Studies department of 16.09.2019 and Resolution of the Council of the Faculty of Law of 17.09.2019.

II. Overview of the dissertation

The dissertation is 316 pages long and consists of an introduction, three chapters and a conclusion, which is a part of chapter 3. The bibliography covers the 106 titles cited in the thesis, 88 of which are in

Bulgarian, and 18 are in other languages. There is a total of 462 footnotes in the dissertation.

The subject matter of the dissertation is current and relevant in terms of the legal practice, as the charge over commercial enterprise is among the most widely used types of security in business. Its topicality is even more keenly felt after the substantial amendments introduced to the Special Charges Act in 2016.

This dissertation is the first independent monographic study a of the charge over commercial enterprise in the Bulgarian legal doctrine – so far, this type of charge has only been discussed in articles published in legal journals or as part of auxiliary literature or textbooks.

The doctoral candidate deserves commendation for his academic and practical knowledgeability of the subject matter, as he has taken into account almost all published works within the Bulgarian commercial law doctrine that are relevant to the topic of his dissertation. The respective court practice is extensively and critically analysed. The candidate employs the comparative legal review method, conducting a brief overview of the French and Belgian legislation and a more detailed one of English law.

While discussing some of the issues, the candidate argues his own with adamancy rarely seen in other doctoral theses; while he agrees with other views proposed in the literature or in court practice, generally adding new or further arguments to them. The candidate offers in-depth and substantial critique of doctrinal or practical solutions he disagrees with. In the regulatory framework analysis he finds specific inadequacies of the existing legislations and offers suggestions *de lege ferenda* to solve them or to improve regulation which deserve full support or at least consideration.

Based on the above, the objective set in the dissertation can be considered achieved, and the tasks arising from it have been accomplished.

III. Assessment of the academic and applied contributions

The contributions listed in the candidate's Summary correspond to the actual merits of the reviewed dissertation as a general rule – without undue false modesty, the doctoral candidate identifies a number of his views and findings as correct, appropriate or deserving of support.

1. The supplementary arguments offered in support of the view that in the case of legal persons, a distinction should be made between property and commercial enterprise instead of equating the two, are of contributory value.

2. The doctoral candidate's conclusion that absence of accounting for an element does not mean that this element is not part of the commercial enterprise, and so the chargeholder can be satisfied from it in the context of enforcement on the entire enterprise or on separate elements of it, should also be supported. Assuming the opposite position would enable misuse by the chargor and damage to the chargeholder.

3. The considerations offered by the candidate concerning the transfers of real or undivided shares of the commercial enterprise and rejection of the possibility of a charge over an undivided share of it, are also contributory for defining the object of the charge right. The possibility of charge over commercial enterprise is also rightfully rejected in a scenario where the chargor has become a merchant as defined under Art. 1, Paras 1 and 3 of the Commerce Act (prior to its entry into the Commercial Register) until the merchant is entered into the Register.

4. Another credit of the dissertation is the analysis of the various effects that registration of a charge over commercial enterprise in the Commercial Register produces: constitutive effect, announcement effect, and third-party enforceability effect, as well as the effect of registration in

special registers (notary books, Central Depository, Patent Office), in this case the effect is only of enforceability. The arguments for rejecting any public-trust effect, which is generally the effect of registrations into the Commercial Register, are also convincing.

5. The statements about the legal nature and characteristics of the charge right over commercial enterprise are also contributory, as well as the analysis of its scope across the process: when the charge is established, during the term of the contract, and after the registration of the commencement of enforcement. The authorities that make up the content of the charge right are also examined in detail – such as to be informed on the state of the security, to declare early claim on the receivable, to prevent the establishment of a subsequent charge on the enterprise and to preserve it, to impede enforcement by the next chargeholder, to realise the security and to receive preferential satisfaction therefrom.

6. Another academically relevant contribution is the analysis of the prerequisites for commencement of enforcement – chargeability of the secured receivable and the lack of other compulsory enforcement proceedings on the same property. The hypotheses of statutory and contractual early claims are discussed, with a comparison between early claim due to non-performance of the chargor under the charge agreement (under Art. 11 of the Special Charges Act) and early claim under Art. 71 of the Obligations and Contracts Act due to insolvency of the debtor or reduction of certain securities.

Particularly noteworthy is the analysis of the negative prerequisite for proceeding with enforcement – namely, absence of compulsory enforcement proceedings under the Civil Procedure Code, the Tax and Social Insurance Procedure Code, and the Commerce Act (insolvency), as well as with opening a stabilisation procedure, which is also incorrectly classed with compulsory enforcement proceedings. The

contents of the charged property within the meaning of Art. 10, Para 3 and Art 32a, Para 1 of the Special Charges Act is explained, with the correct assumption that the those assets of the charged enterprise for which there already are initiated proceedings under the Civil Procedure Code or the Tax and Social Insurance Procedure Code cannot be subject to enforcement under the Special Charges Act, since according to these codes, enforcement cannot be initiated on the whole enterprise, and according to the Civil Procedure Code, enforcement is only admissible on a separate part of the commercial enterprise.

7. Case law on the possibility of suspending the registration of enforcement commencement and the hypotheses of such suspension are extensively and analytically examined. The candidate puts forward a number of arguments against the suspension of registration in enforcement commencement, widespread in court practice, as a preliminary security measure by the ruling under Art. 629a or as a security by the decision under Art. 630 of the Commerce Act for initiation of insolvency proceedings, as well as under the general procedure provided for non-contentious proceedings in Art. 536, Para 1, item 1 of the Civil Procedure Code. The author finds that the suspension in question is admissible only as security for a future or existing claim in the context of the challenge provided for in Art. 36 of the Special Charges Act of the receivable or the charge right under the procedure of Art. 439 of the Civil Procedure Code. Despite some contentious aspects, the rationale for this proposition offered in the dissertation is undoubtedly of contributory value (mainly in the civil procedure aspect).

8. The author's ideas about the consequences of the registration (entry) of enforcement commencement are also a new contribution. The view adopted by the candidate that the chargor may dispose of assets of the enterprise that is not subject to the enforcement also merits support,

as well as his view concerning the enterprise manager's rights of disposal.

9. The dissertation reviewed here also deserves credit for its analysis of the means of enforcement under the Special Charges Act on the charged commercial enterprise – satisfaction from the enterprise's revenue, sale of the whole enterprise, of a separate part or elements of it, as well as for the analysis of the ratio between these means. Satisfaction of the chargeholder is examined in depth as well.

10. Contributing elements are also found in the study of the special grounds for termination of the charge right in case of a third party acquiring rights on the charged property on the grounds of a transaction concluded with the chargor within the scope of the chargor's regular occupation, as well as in case of reconstruction of the chargor by means of incorporation, merger, division through acquisition, separation through acquisition, and in case of transfer of the property to the sole proprietor and the subsequent 6-month separate management, although these scenarios require a more detailed study, however in the specific field of the corporate restructuring. The doctoral candidate defines the 5-year term of enrolment as preclusive and terminating the charge right, analytically examining the cases of absent or performed deletion in the chargor's account.

IV. Assessment of the dissertation-related publications

The doctoral candidate has submitted five articles on the topic of the dissertation, four of which were published in the *Commercial Law Journal*, and one is in English. Therefore, distribution of the findings in academic literature can be approved.

The submitted articles bring the candidate a total of 40 points, meeting the minimum scientometric requirements for receiving the academic and educational degree "Doctor" in the field of law (field 3.6.).

V. Critical comments and recommendations

1. My main line of criticism concerns the unconditional defining of membership in companies (of all membership rights and obligations of the chargor) as an element of the chargor's commercial enterprise (p. 85 of the dissertation). The subject (merchant) holds membership in corporate legal entities. Its commercial enterprise may only include specific and existing receivables for a dividend or a liquidation share, but these, in my opinion, are separate obligation rights which can be exercised, transferred or charged under the general procedure.

2. The dissertation would have had higher academic and practical relevance if the scope of the chargor's regular occupation as defined in Art. 7 of the Special Charges Act (including according to the most recent case law) were explored in greater detail, and also the specific transactions that constitute management or disposal under Art. 32, Para 4 and other provisions of the Special Charges Act.

VI. Conclusion

Based on the above, I believe that the dissertation has the requisite merits and meets all formal and content requirements of the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act and its Implementation Regulations, as it contains a number of academic and applied contributions not only in the field of commercial law, but of civil procedure law as well. The thesis indisputably and unconditionally shows that the doctoral candidate has the necessary theoretical knowledge in the academic field and obvious capacity for independent academic research.

In conclusion, I am confident in my positive evaluation of the dissertation titled "Charge over Commercial Enterprise" and recommend to the Academic Committee to award Georgi Valentinov Georgiev the educational and academic degree "Doctor" in occupational field 3.6 Law (Civil Law).

27 October 2019

Reviewer:
(Prof. Georgi Stefanov, Doctor of Law)